

DEEL 8 UIT DE SERIE
MUSEUM DE LAKENHAL VERNIEUWT

EEN MUSEUM ZONDER MUREN

De werkzaamheden rondom de restauratie en uitbreiding naderen de finale, de collectie wordt ingehuisd en op de juiste plek gezet, de klimaatinstallatie draait volop; niets staat de grande opening van het vernieuwde Museum De Lakenhal meer in de weg. Ook de publieksprogramma's zijn vernieuwd met aandacht voor inclusie.

Achter de imposante nieuwe gevel van het museum aan de Lammermarktzijde gaat een wereld van bedrijvigheid schuil. De objecten, die ruim twee jaar waren ondergebracht in een depot in Den Haag, wachten in het werkmagazijn tot ze naar hun definitieve plaats worden gebracht. In het nieuwe publieksgebied vindt de laatste detaillering plaats en wordt toegewerkt naar de inrichting. Het team publiekszaken maakt het museum publiekssklaar. Achter de schermen wordt hard gewerkt aan de heropeningscampagne, het winkelaanbod met een eigen productlijn, schoolprogramma's, publieksactiviteiten, salesaanbod, publieksservice en ook aan (fondsen) werving en relatiebeheer. Het is dan ook een drukte van belang in de kantoren van de nieuwbouw. Minke Schat, hoofd publiekszaken: 'We geven graag het museum vanaf 20 juni 2019 weer terug aan het publiek. We organiseren een aantal dagen een vrij toegankelijk feestelijk open huis en een heus openingsfestival, iedereen is welkom. We zijn een publiek instituut, het museum bestaat bij de gratie van publieke steun. Het is dan ook heel dankbaar de vele verhalen en collectiestukken weer te kunnen delen met het publiek. We hebben hen gemist! In het hele proces naar het vernieuwde museum toe stelden we onszelf de vraag wat voor museum we willen zijn: een collectiemuseum, een verhalend museum, een inclusief museum, een netwerkmuseum en een online museum. We vertellen verhalen voor iedereen, gebaseerd op Leidse bronnen, die verder reiken dan de stads- en landsgrenzen. Leidenaren, publiek uit de regio, Nederland, Europa, wereldwijd én online, iedereen is welkom, we rollen de rode loper voor iedereen uit.'

Minke Schat

Anouk Heesbeen

Werkoverleg in het nieuwe Atelier in wording

‘Een museum zonder muren: het fysieke museum gaat naadloos over in het online museum’

Kernverhalen

Voorheen zat Museum De Lakenhal te krap in haar jas om alle verhalen goed te kunnen presenteren. Dankzij de nieuwe tentoonstellingsvleugel hoeft de collectieopstelling niet meer te wijken voor tijdelijke tentoonstellingen en kan het museum zich beter presenteren als collectiemuseum. In het *Inrichtingsplan 2017-2020* staan de zeven kernverhalen van het museum beschreven: *Zeven Eeuwen Leids Laken*, *Beleg & Ontzet*, *Leiden Universiteitsstad*, *Devotie in de Middeleeuwen en Renaissance*, *Rembrandt & De Gouden Eeuw*, *Verzamelaars in de 18e eeuw* en *De Moderne Tijd*. Een achtste verhaal is daaraan toegevoegd; het museumgebouw zelf, het grootste collectiestuk. In juni is de inrichting van een plan naar realiteit getransformeerd.

Museaal ecosysteem

Voor publiekszaken is voorafgaand aan het

vernieuingsproces een vierjarenplan geschreven, *Publieksplan 2017-2020*, waarin alle ambities en doelstellingen tot en met 2020 staan beschreven. Niet alle doelstellingen zullen bij de heropening gerealiseerd zijn, het is een meerjarenplan. De afdeling publiekszaken is al een eind op weg. Minke: 'Het museum is voor iedereen en we zetten ons volop in om iedereen zich welkom te laten voelen. En daar waar dat niet volledig lukt, willen we oplossingen kunnen bieden. Dat doen we door additionele online toepassingen toe te voegen en daarnaast toe te werken naar een online museum. Dus niet alleen op het gebied van online communicatie, maar met aanvullende digitale programmering. Een museum zonder muren, waarin het fysieke museum naadloos overgaat in het online museum. We ontwikkelen nu een museaal digitaal ecosysteem, waarin alles interacteert met elkaar, de online collectie, verrijking, verzamelen en delen. Zo kun je thuis nagenieten

van je bezoek, in de klas je bezoek voorbereiden, extra informatie over een kunstobject vinden tijdens je museumbezoek en je eigen verzameling favorieten 'liken en delen'. Op deze manier is er interactie met het publiek in het fysieke museum, maar verbinden we tegelijkertijd ook een nieuw online publiek aan Museum De Lakenhal.'

Inclusie

Het museaal ecosysteem raakt één van de belangrijkste doelstellingen van Museum De Lakenhal: inclusie. Minke: 'Stel, je woont in Australië, of je ligt in het ziekenhuis en je bent niet in staat het museum te bezoeken, kun je dat wel digitaal doen, 24/7 overal ter wereld. En dat gaat verder dan 360 graden-foto's. Het museale ecosysteem biedt bijvoorbeeld een digitale rondleiding en fungeert tegelijkertijd in het museum als wayfinder waarmee locaties en collectiestukken worden geduid in het museum.'

Visualisatie van het nieuwe entreegebied

Visualisatie van het nieuwe Atelier

‘Het gaat niet alleen om zenden, maar over verbinding zoeken en in dialoog gaan met het publiek’

Anouk Heesbeen, coördinator publiekprogramma, vult aan: 'Het woord 'toegang' is het allerbelangrijkst. We zetten in op een warm welkom, zowel in het museum als online. En dat raakt aan relevantie. Je kunt pas een inclusief museum zijn door relevant te zijn voor het publiek. We vertellen niet 'het' verhaal, maar 'een' verhaal.'

Vanaf de heropening is Museum De Lakenhal een inclusief museum: een plek waar een breed samengesteld publiek zich welkom voelt, ongeacht leeftijd, culturele of maatschappelijke achtergrond, overtuiging of beperking, in welke vorm dan ook. Identiteit, gastvrijheid en interactiviteit zijn belangrijke uitgangspunten.

Dialoog

Een andere belangrijke pijler van publiekszaken 2.0: interactie met bezoekers. Minke: 'We willen niet zenden, maar verbinding zoeken en in dialoog gaan met het publiek. De rondleidingen

worden vraaggericht. Wat willen de bezoekers horen en welke verhalen kunnen zij ons vertellen? Er zit namelijk ook veel kennis bij het publiek. Kritische noten en andere zienswijzen zijn inspirerend en verscherpen je blik.' Anouk: 'Het is veel interessanter om aan mensen vragen te stellen over de kunstwerken zodat je erachter komt waar je publiek nieuwsgierig naar is. Zonder dialoog kom je daar niet achter. Neem Leidens Ontzet. Voor Leidenaren is dat gesneden koek, maar voor iemand met een immigratieachtergrond misschien niet. Dan is het aan ons als museum om in contact te komen met zo'n groep, om hen vragen te stellen, om samen met hen de relevantie van het verhaal te zoeken, en van daaruit een publieksprogramma samen te stellen.'

Relevant en interessant

De doelstellingen in het vierjarenplan zullen nog niet allemaal uitgevoerd zijn tegen de tijd dat

Museum De Lakenhal haar deuren weer opent. Inclusiviteit is een doorlopend proces, waarbij de bezoekers het team publiekszaken voortdurend scherp houden. Anouk: 'Onze maatschappij is heel divers, dat is een gegeven, maar inclusief zijn is een keuze. Wij moeten ervoor zorgen dat wat we aanbieden, relevant en interessant is voor de bezoeker. Dat kan voor iemand met een andere culturele achtergrond heel anders zijn dan voor iemand met een lichamelijke beperking, of voor een rasechte Leidenaar. Een mooi voorbeeld is dat we dove rondleiders gaan aannemen. Slechthorende of dove bezoekers kunnen dan een rondleiding in hun eigen taal krijgen, zonder tolk ertussen, zodat zij zich geen outsiders meer voelen; wij horenden zijn dan juist de outsiders! Dat vind ik zo mooi aan het werken aan een inclusief museum. Ik kan me het meest verheugen op het moment dat echt iedereen zich welkom voelt in Museum De Lakenhal.'